

Raganų
medžioklė

NEW YORK TIMES
BESTSELERIS

MaX Seeck

*Lyg stovėtum
ant aštrios briaunos, balansuodamas
tarp mirties ir beprotybės.*

KIRKUS REVIEWS

baltos lankos

Max Seeck

Raganų medžioklė

romanas

Iš suomių kalbos vertė Urtė Liepuoniūtė

baltos lankos

I

Žvarbus vėjas įsisiautėjo dar labiau, neramiai kaukdamas didžiulio privataus, stiklinio ir betoninio namo kampuose. Pamažu stiprėjantis beldimas ir duslūs pokšėjimai pastogėje vertė jaustis tarsi keliautum audringoje jūroje. Terasoje susikaupusio sniego kopos buvo išpustytos neįtikėtinu greičiu. Žvelgdama į tamsą pro didžiulį svetainės langą Marija Koponen tvirčiau susiveržia vilnonio megztinio diržą. Ji žiūri į užšalusią jūrą, kuri šiuo metų laiku nepaprastai panaši į lygutėlį lauką, ir iki priepilaukos nusidriekusį taką, apšviestą neaukštų žibintų.

Marija panardina kojų pirštus į kailinį kilimą, dengiantį kone viso kambario grindis. Name šilta ir jauku. Vis vien ji jaučiasi nerami ir net mažiausios smulkmenos kaip niekad erzina. Pavyzdžiui, kad ir tie kiemo žibintai, atsiėję velniškai brangiai ir vis tiek prastai veikiantys. Marija atsitokėja iš savo minčių tik muzikai pasibaigus. Ji praeina pro židinį ir sustoja priešais milžinišką lentyną, kurioje į penkias tvarkingas eiles sudėta jos vyro beveik keturių šimtų vinilinių plokštelių kolekcija.

Per daugelį metų Marija priprato, kad šiuose namuose niekas negroja muzikos iš telefono. *Vinilas skamba šimtą kartų geriau*. Taip Rogeris pasakė dar prieš daugelį metų, kai Marija

pirmą kartą pamatė kolekciją. Tada plokštelių buvo daugiau nei trys šimtai – šimtu mažiau nei dabar. Tai, kad per jų bendro gyvenimo metus naujų plokštelių buvo įsigyta palyginti nedaug, priminė Marijai, kiek daug Rogeris spėjo nugyventi iki jos. Be jos. Ji pati iki Rogerio teturėjo vieną vyrą: dar mokykloje prasidėję santykiai išsirutuliojo į anksti atšoktas vestuves ir galiausiai pasibaigė sutikus garsųjį rašytoją. Kitaip nei Rogeris, Marija niekada taip ir nesusipėjo paragauti viengungės gyvenimo. Kartais ji svajoja, kad irgi būtų gavusi patirti, ką reiškia bastytis be tikslo, ieškoti savęs, užmegzti neįpareigojančius santykius. Patirti laisvę. Marijai nė motais, kad Rogeris už ją vyresnis šešiolika metų. Ramybės jai neduoda mintis, kad vieną dieną ji atsibus kankinama nerimo, kuris apmalšta tik gavus užtektinai daug progų visa galva pasinerti į nenusipėjamus nuotykius. Rogeris tai gavo patirti ankstesniame gyvenime. Staiga audringą vasario vakarą viena vaikštinėdama po didžiulius jūdviųjų namus ant jūros kranto Marija pirmą kartą susimąstė apie tai kaip apie grėsmę – svarstį, galintį nuskindinti laivą, jeigu jų santykiai kada nors iš tikrųjų patirtų audrą.

Marija kilsteli patefono adatėlę, nukelia Bobo Dylano „Blonde on Blonde“ plokštelę ir atsargiai įkiša į kartoninį voką, kurio viršelyje jaunas atlikėjas vilki rudu zomšos švarku ir užsirišęs šaliką juodais ir baltais langučiais, žvelgia niūriai, bet savimi pasitikinčiai. Marija padeda plokštelę atgal į lentyną ir tuoj pat išsirenka kitą, iš abėcėlės galo. Netrukus iš kolonėlių pasigirsta saldus ir geraširdiškas Stevie'o Wonderio balsas.

Tada Marija vėl tai pastebi. Šįkart tik akies krašteliu. Arčiau kranto įstatytas žibintas trumpam užsnūsta, tuomet vėl įsižiebia.

Lygiai kaip ir prieš tai, žibintas pritemsta vos sekundei. Marija žino, kad žibintų lempos buvo pakeistos prieš Kalėdas. Puikiai tai prisimena, nes pati apmokėjo nepadoriai didelę elektriko sąskaitą. Ir kaip tik todėl ši smulkmena dabar taip erzino.

Marija čiumpa telefoną ir išsiunčia Rogeriui žinutę. Nė nežino, kodėl nori trukdyti savo vyrą dėl tokio dalyko, ypač kai jis būtent šią akimirką dalyvauja susitikime su skaitytojais. Galbūt tikroji priežastis yra akimirksnį užplūdusi vienatvė, sumišusi su kruopele abejonės ir pavydo, kuriam nėra jokio pagrindo. Marija valandėlę spokso į išsiųstą žinutę, laukdama, kad varnelės apatiniame kampe taptų mėlynos, tačiau nieko neįvyksta. Rogeris nežiūri į telefoną.

Tą pat akimirką plokštelė užstringa. *What I'm about to. What I'm about to. What I'm...* Gražiai dainos minčiai nutrūkus per vidurį, Wonderio balsas ima skambėti nedrąsiai. Kai kurios Rogerio plokštelės tokios prastos būklės, kad apskritai nebėra reikalo jų laikyti. *Ar šitam prakeiktam name niekas negali veikti kaip reikiant?* Mariją nutvilko šaltis. Ir dar prieš suspėdama susivokti, už stiklinių durų ji išvysta kažką, ko ten neturėtų būti. Akimirksnį silueto kontūrai susilieja su jos pačios atspindžiu, tuomet jis sujuda ir tampa atskira būtybe.

II

Rogeris Koponenas įsitaisto šiurkščia sintetinė medžiaga aptrauktame krėsele ir prisimerkia. Rampos šviesos aukštai pagrindinės konferencijų rūmų salės palubėje spigina tiesiai kalbėtojams į akis. Valandėlę jis mato tik ryškią šviesą ir negalvoja apie tai, kad, be jo ir dar dviejų kolegų rašytojų, salėje sėdi ir keturi šimtai smalsių skaitytojų, susigrūdusių į auditoriją pasiklausyti savo numylėtų girtuoklių minčių apie naujausias knygas. Rogeris supranta, kad renginys svarbus tiek jam, tiek jo naujajai knygai. Jis supranta, kodėl reikia trenktis keturis šimtus kilometrų per baisią pūgą ir nakvoti kažki kioje skylėje su blankia valgykla blankiomis staltiesėmis centrinės aikštės prieigose, kuri, kita vertus, bent iš pažiūros atrodo gana švari.

Tačiau Rogeris Koponenas nesupranta, kodėl savonliniečiai varginosi ateiti į renginį tokį vakarą. Nors jo knygų visame pasaulyje parduota milijonai, jis niekad nebus klykiančių aistruolių dievinamas stabukas. Retas susimąsto, kad muzikantų ir rašytojų darbas iš tiesų labai panašus – tas pats šūdas, tik pakuotė kita, tačiau vidutinio amžiaus moteriškės apatinius ant scenos mėto tik pirmiesiems. Ir vis vien žmonių ateina. Dauguma susirinkusiųjų yra senyvi, ramiai kraipantys galvą tai į vieną, tai į kitą pusę. Nejaugi jiems dar neįgriso

senos, savaimė suprantamos šabloninės analizės, kurias rašytojai vėpa per knygu pristatymus? Matyt, kad ne, nes salė – pilnut pilnutėlė.

Praėjusį pavasarį pasirodęs Rogerio psichologinis trileris yra trečioji, paskutinė, milžiniško populiarumo sulaukusios serijos „Raganų medžioklė“ knyga. Visos jo knygos neblogai parduodamos, tačiau nuo trilogijos pradžios banko sąskaita ėmė augti kaip ant mielių. Niekas nepranašavo tokios sėkmės, užvis mažiausiai – jo agentas, kuris kadaise apskritai suabejojo knygos tema, arba buvęs leidėjas, su kuriuo dėl pasitikėjimo stokes Rogeris nutraukė sutartį prieš pat pasirodant pirmajai trilogijos daliai. Per kelerius metus serijos leidybos teisės buvo parduotos beveik trisdešimčiai šalių ir tai – dar ne pabaiga. Jiedu su Marija jau ir anksčiau neblogai vertėsi, tačiau dabar galėjo leisti sau kone viską, ko tik širdis geidė. Staiga visa įmanoma prabanga ir malonumai jiems buvo ranka pasiekiami.

Renginys ėjosi kaip visada: visus klausimus Rogeris buvo girdėjęs jau šimtus kartų ir atsakinėjęs į juos keturiomis skirtingomis kalbomis, retkarčiais pakeisdamas kalbėjimo tempą, intonacijas ir kitas smulkmenas tik tam, kad išliktų žvalus šviesų, balsų ir juoko maišalynėje.

– Jūsų knygoose netrūksta smurto, – sako balsas, tačiau Rogeris visą dėmesį sutelkia į ašotį, iš kurio jau trečią ar ketvirtą kartą prisipylė vandens. Jis dažnai tą girdi, ir tai – tiesa: žiaurios žmogžudystės, sadistiniai kankinimai, moterų patiriamas seksualinis smurtas ir košmariški ligoto proto minčių užkaboriai Rogerio Koponeno knygoose vaizduojami itin detalai.

– Šiek tiek primena Bretą Eastoną Ellisa, kuris yra sakęs, kad rašydamas apie smurtą jis išlieja susikaupusį nerimą ir skausmą, – tas pats balsas kalba toliau.

Dabar Rogerio žvilgsnis nukrypsta į praplikusį, liesą vyrą salės viduryje, kuris ir laiko mikrofoną. Rogeris pakelia stiklinę prie lūpų laukdamas, kol vyras pagaliau užduos klausimą. Vis dėlto gerokai užtrunka, kol jam pagaliau pavyksta sudėlioti mintis.

– Ar jūs bijote? Todėl ir rašote? – galiausiai paklausia dusliu, monotonišku balsu. Rogeris pastato stiklinę ant stalo ir spokso į vyrą. Netikėta ir įdomu. Kone įžūlu. Šio klausimo jam dar neteko girdėti.

– Ar bijau? – klausia Rogeris, prisitraukdamas mikrofoną. Kažkodėl kaip tik šią akimirką iš alkio ima gurgti pilvas.

– Ar knygoje išliejate savo paties baimes? – pakartoja vyras ir nuleidžia mikrofoną. Jis kalba siutinamai pasitikėdamas savimi. Balse negirdėti nė kruopelės jaudulio ir atsargumo, tam tikros baimės, jaučiamos kalbant su garsenybėmis, prie kurios Rogeris buvo pripratęs.

– Suprantu, – pradeda Rogeris ir mėšliai nusišypso. Valandėlei jis pamiršta klausiantįjį ir ima žvilgsniu klajoti veidų jūroje. – Tikiu, kad popieriuje visuomet lieka bent dalelė paties rašytojo. Juk net nesąmoningai visada galiausiai rašome apie tai, ką išmanome ar bent jau manom išmanantys. Baimės, troškimai, traumas, neįgyvendinti planai ir pernelyg lengvabūdiški sprendimai...

– Jūs neatsakote į klausimą.

Liesasis vyras vėl pakelia mikrofoną. Rogerį iš pradžių užplūsta sumišimas, paskui – susierzinimas. *Kas čia per sušikta apklausa? Kodėl turėčiau klausytis šitų nesąmonių!*

– Ar galėtumėte patikslinti klausimą? – įsiterpia diskusijos organizatorius ir moderatorius, ilgametis literatūros kritikas Pavė Koskinenas. Jis aiškiai manė savo užduotį atlikęs

elegantiškai ir negailėdamas jėgų ir dabar baiminasi, kad renginio žvaigždė, visų trokštamas trijų tarptautinių bestselerių autorius pasijus nesmagiai. Tačiau Rogeris taikiai kilsteli ranką ir pasitikinčiai nusišypso.

– Atleiskite. Galbūt iš tiesų neteisingai supratau klausimą. Turite galvoje, ar rašau apie tai, ko labiausiai bijau?

– Ne. Priešingai. – Vyro balsas kaip reta gūdus. Kažkas priekinėje eilėje nusikosti taip garsiai, kad siutina.

– Priešingai? – klausia Rogeris, kvaila šypsena mėgindamas nusišypso.

– Taigi, pone Koponenai, – mechaniškai tęsia vyras, Rogerio pavardę tardamas ne tik sarkastiškai, bet ir kažki kaip bauginamai. – Ar bijote to, ką rašote?

– Kodėl turėčiau bijoti savo paties fikcijos?

– Nes tiesa kartais būna už pasakas neįtikimesnė, – sako liesasis vyras ir vėl atsisėda į savo vietą. Salėje stoja nejauki tylą.

Po dešimties minučių Rogeris jau sėdi šurmuliuojančioje fojė prie balta staltiese uždengto ilgo stalo. Pavė Koskinenas jaučiasi nusipelnęs pats pirmas gauti autografą.

– Ačiū, Rogeri. Ačiū. Ir dar kartą apgailestauju dėl to išsišokėlio. Tu puikiai susitvarkei. Deja, ne visi apdovanoti socialiniais įgūdžiais.

– Nesijaudink, Pave. Visur pasitaiko keistuolių. Žmonės gali atsakyti tik už savo pačių elgesį. – Rogeris nusišypso ir tik tada pastebi, kad kritikas priešais jį padėjo visas tris serijos knygas. Tituliniame puslapyje raitydamas parašą ir dar kelis neva asmeniškų žodžių jis žvilgteli į nusidriekusią žmonių eilę, tačiau liesojo keistuolio niekur nematyti. Laimei. Jis nėra tikras, ar akis į akį į provokacijas atsakytų taip pat diplomatiškai.

– Dėkoju, Rogeri. Labai ačiū. Viešbučio restorane mums rezervuotas stalas devintai valandai. Avienos kepsnys ten – nepakartojamas.

Koskinenas nusišypso, spausdamas visas tris knygas prie krūtinės kaip susijaudinusi mokinukė. Rogeris iš lėto linkteli ir nuleidžia akis kaip kaltinamasis, kuriam teisėjas ką tik paskyrė bausmę. Koskinenui neturėtų būti sunku suprasti, kad Rogeris su mielu noru iš čia pasišalintų ir grįžtų į savo kambarį. Bėgant metams jis ėmė neapkęsti visų tų lėkštų pokalbių, kurie vargiai turėjo kokios nors įtakos jo knygų pardavimui, ir priverstinio vyno lakimo. Jis mielai visko atsisakytų ir prisiimtų nesocialaus šikniaus vaidmenį.

– Skamba puikiai, – išvargusiu balsu atsako Rogeris po valandėlės ir išspaudžia beveik įtikinamą šypseną. Pavė Koskinenas patenkintas linkteli ir nusišypso, parodydamas neseniai apvilktus itin baltus dantis. Vyras, rodos, jaučiasi netvirtai. Tada pasitraukia, užleisdamas vietą it šimtakojis prie stalo nusi-driekusiai skaitytojų vorai.

III

Nusikaltimų skyriaus vyriausioji inspektorė Jesika Niemi susiriša pečius siekiančius juodus plaukus į uodegą ir apsimauna odines pirštines. Paskui atidaro keleivio pusės dureles ir automobilyje silpnai pypteli išpėjamasis signalas.

– Ačiū, kad pavežei, – sako Jesika vairuotojui.

– Turbūt bus geriau, jeigu niekas apie tai nežinos, – atsako vyras ir nusižiovauja. Valandėlę jiedu žiūri vienas į kitą taip, lyg lauktų, kol kitas pabučiuos. Vis dėlto nė vienas nesima iniciatyvos.

– Tai buvo velniška klaida.

Išlipusi iš automobilio Jesika prisimerkia: veidą čaižo ledinis vėjas. Pastarąsias dienas daug snigo, o prie mokyklos burzgiantys sniego valytuvai dar nesuspėjo nuvalyti pakrantės. Jesika užtrenkia automobilio dureles: priešais ją stūkso didžiulis, modernus namas su siauru vidiniu kiemu, kurį supa tujų gyvatvorė, o jos vidury stovi plieniniai vartai. Gatvėje laukia du policijos ekipažai, iš tolumoje gaudžiančių sirenų galima spręsti, kad netrukus pasirodys daugiau.

– Sveiki, sveiki, – pasisveikina iš už furgono išlindęs vyras storu mėlynu kombinezonu. – Vyresnysis inspektorius Koivuahas.

– Jesika Niemi, – atsako rodydama policininko pažymėjimą. Tačiau uniformuoti pareigūnai jau spėjo ją atpažinti. Visi pažįsta beždžionę, bet beždžionė nieko nepažįsta. Pro juos praeidama nugirsta ir kelias savo pravardes. *Detektyvė kirvis. Lara Kroft. Panelė PILF.*

– Kas čia įvyko? – klausia Jesika.

– Po galais...

Koivuahas nusitraukia nuo galvos tamsiai mėlyną kepurę ir pasikaso pakaušį. Jesika kantriai laukia, kol vyras susiims. Ji žvilgteli į praviras namo duris.

– Iškvietimą gavom ketvirtis po dešimtos. Su Taskinenu buvom netoliese, tad pirmi atvykom į įvykio vietą. – Koivuahas parodo Jesikai sekti paskui į namo kiemą.

– Kokie nurodymai atėjo iš pagalbos centro? – klausia ji, nežymiai linktelėdama prie automobilio budintiems pareigūnams.

– Mums pranešė, kad asmuo ketina nusižudyti. Šiame name. – Koivuahas ir Jesika stabteli namo prieangyje. Viduje prie durų ant akmeninių grindų telkšo ištirpusio sniego bala. Vėjas valandėlei apimsta, Koivuahas pasakoja toliau: – Durys buvo praviros, tad užėjom.

Ryškioje lempų šviesoje Jesika pagaliau išvysta, kaip išsigandęs šis vyras, nors šiaip pasižymi stotu ir jėga. Jesika gniaužo savo plonus pirštus; mintyse bando atkurti įvykį, remdamasi negausia informacija, kurią jai neseniai perdavė telefonu.

– Taigi name daugiau nieko nėra? – klausia Jesika, nors ir taip žino atsakymą. Koivuahas rimtai papurto galvą ir vėl užsimaukšlina žieminę kepurę.

– Apžiūrėjom abu aukštus. Turiu pripažinti, kad širdis dar niekad nėra taip smarkiai daužiusis. O dar ta prakeikta muzika.

– Muzika?

– Tiesiog tokioje situacijoje ji atrodė kažki kaip nedera... Pernelyg rami.

– Kur kūnas? – klausia Jesika, kai Koivuahas paduoda jai nusikaltimo vietoje būtinus apsauginius drabužius: pirštines, kaukę ir antbačius. Ji užsitraukia antbačius ant savo juodų sportbačių, iš po striukės kyšteli pistoleto dėklas.

– Stengėmės nieko neliesti.

Koivuahas kosteli prisidengęs kumščiu. Jesika nubraukia nuo kaktos šlapią sruogą ir pasuka prie didžiulių langų, atsi-
veriančių į jūrą. Praėjus tualetą ir virtuvę pasimato erdvi svetainė, kurios sienos – vieno stiklo. Už langų lyg širdies dūžiai žybsi sirenų lempos, mėlynai nudažydamos kambario baldus. Svetainė pernelyg primena akvariumą, kad joje jaustumėisi jaukiai, tačiau išvydusi tai, kas buvo stalo gale, Jesika liaujasi vertinusi kambario estetiką.

Ji stabteli, bandydama suvokti, kodėl kone žvaliai ant kėdės sėdinti moteris atrodo taip nenatūraliai. Tuomet žengia kelis žingsnius artyn, pilve ima jausti spazmus.

– Ar esi kada nors anksčiau mačiusi ką nors tokio šiurpaus? – kažkur jai už nugaros klausia Koivuahas, bet Jesika negirdi.

Negyvos moters veidas kone isteriškai šypsosi. Net jos akys juokiasi. Veido išraiška visiškai nesuderinama su faktu, kad moteris ką tik neteko gyvybės. Ji apsitaisiusi puošnia juoda suknele gilia iškirpte. Rankos dailiai sukryžiuotos ant stalo. Ant jo daugiau nieko nėra – nei telefono, nei ginklo. Nieko.

– Bandžiau užčiuopti pulsą. Bet daugiau nieko neliečiau, – priduria Koivuahas; tik dabar Jesika pagaliau atsisuka į vyresnįjį inspektorių. Tuomet atsargiai prieina prie pat moters ir pasilenkusi ima tyrinėti nenatūraliai išsišiepusį veidą.

– Kas per velnias... – murma Jesika taip tyliai, kad ją galėtų išgirsti tik negyvelė. Greitai užmetusi akį pastebi, kad moteris – basa, jos kojos sukryžiuotos po kėde; šalia tvarkingai padėti juodutėliai „Jimmy Choo“ aukštakulniai. Tiek rankų, tiek kojų nagai žvilga juodu laku. – Koivuahai? – Jesika prisiverčia vėl atsisukti į euforijos kupiną moters veidą.

– Taip?

– Nedelsdami konstatavote, kad tai – žmogžudystė. Kita vertus, panašu ir į tipinę savižudybę.

– Velniai griebtų. – Koivuahas nenoromis žengia arčiau stalo. Prakaitas smilkiniu nuvarva už ausies ir apykaklės. Atrodo, kad vyras vengia žiūrėti į lavoną. Tada nedrąsiai tęsia: – Negi jums dar niekas nepasakė, kad tas skambutis į pagalbos centrą...

– Na? – nekantraudama paragina Jesika, kai vyras kurį laiką nieko nesako.

– Skambino ne moteris, – pagaliau išstena Koivuahas ir liežuviu suvilgo sausut sausutėles lūpas. Jesika žino, ką jis toliau pasakys, tačiau išgirdus vis vien nukrečia šurpas. – Skambino vyras.